

“Нека га само одбију – па макар наредних месеци морали да слушамо оде њиховој храбрости и жртвовању потенцијално већем и од оног кнеза Лазара и Милоша Обилића. Јер и то је боље, односно мање лоше и мање штетно, него да њихово прихватање – у суштини – незнатно модификованог Ахтисаријевог плана морамо да славио као врхунац дипломатског и преговарачког умећа.”

Овим речима завршио сам последњи текст уочи „одлучујуће“ осме рунде бриселских „преговора“ између Београда и Приштине. Узгред, наводнике би вероватно требало ставити и овде, код „Београда“ и „Приштине“, јер је у питању еуфемизам за унутрашњу употребу, с обзиром да је више него јасно – и тако се то и у Бриселу и у светским медијима представља – да се ради о дијалогу на највишем нивоу између државних делегација Србије и Косова. Тужно али истинито. Косовску државност дословно свакодневно признају готово сви српски медији кад год без оградe говоре о „влади“, „председнику“ или „премијеру Косова“, а врхунац ироније је то што су из једне познате београдске информативне агенције упозорили НСПМ да вестима које преузимамо од њих не мењамо садржај тиме што називе поменутих косовских институција стављамо у наводнике(!?) У иоле нормалној земљи ово што сам рекао био би повод за прворазредни скандал и медијско-политичку дебату. У Србији, међутим, то је само једна мала, једва приметна коцкица у мозаику свеопште неодговорности, аутошовинизма и менталне окупације.

У сваком случају, осма рунда је дошла и прошла, а српски преговарачки тим (могли би и овде покоји наводници) у њој доживео неку врсту техничког нокаута. По њиховим сопственим речима, у Бриселу им није понуђено ништа, а тражено је практично све. На првом месту, ликвидирање српских институција на северу КиМ, односно успостава суверенитета Републике Косово на читавој територији. Дакле, жеље Приштине и ултиматум немачких парламентарца преточени су у званичан захтев Брисела, уз бахатост и тврдоћу која оставља простор за основану сумњу да се можда чак од почетка ишло на то да предлог буде апсолутно неприхватљив. Мада се не може искључити ни могућност да је такав постао, поред осталог, и зато што су, суочени са српском

спремношћу да зарад добијања датума почетка преговора са ЕУ прогутају сваку понуђену жабу, у Приштини, Бриселу и Вашингтону непрестано подизали лествицу да би она, на крају, постала превисока чак и за српске преговарачке ентузијасте.

Тим поводом, искристалисале су се две школе мишљења, по обичају, дијаметрално супротстављене – и свака од њих има своју патриотску и мондијалистичку подваријанту.

Прво схватање најбоље илуструје Весна Пешић: “Већ месецима, власт нас припрема за договор са Косовом којим треба признати његову фактичку независност. Јер тамо где Србија одавно нема никакву власт, и под притиском САД и ЕУ, сада треба договорити положај српске мањине и друге елементе односа између Србије и Косова, као што су царине, границе, телекомуникације, тј. све што спада у живот и реалност две државе и људи у њима. Иако још увек недовољно храбра да отвори питање признања Косова у блиској будућности, данашња политика реалних односа са Косовом очекује датум преговора са ЕУ, под условом да тај договор буде исписан на папиру или изговорен пред камерама, да би затим био реализован у пракси. Иако власт зна шта треба учинити у овој фази решавања косовског питања, а очито је решена да одређене кораке предузме, она претераним драмљењем које се претворило у мелодраму одаје утисак као да сама себи не верује, или да је неко тешко омета, али се не зна ко је то. Овај перформанс за публику која се очигледно нимало не потреса, сем у уобичајеним патриотским гнездима, препун је контрадикторних низова: никада нећемо, али ћемо дати све од себе, нећемо дозволити понижење, али не прекидамо дијалог компромис је на помолу, али биће 11 дана пакла. И све тако у круг већ данима, иако се стиче утисак да грађани једва чекају да се од тог вечитог и грандиозног националног проблема што пре ослободе“.

Тако је говорила Весна, која је још много пре последњих избора своје политичко срце поклонила Николићу и Вучићу, и преко акције „белих листића“ поприлично кумовала напредњачкој победи. Зато њену теорију не треба априори одбацити, ма колико вам се свиђали или не свиђали њени политички ставови, или она лично. Уосталом, на потпуно истом фону – све су прихватили и признали, само се још мало фолирају и глуматају – налазе се радикали, добар део интелектуалне патриотске јавности, као и већина НСПМ коментатора. И не може се рећи да за такав свој став немају доста

аргумената у свему што су садашњи државни челници чинили и изјављивали пре, а нарочито након избора и доласка на власт.

На сасвим другој страни, пак, налазе се мондијалисти-скептици и патриоте-оптимисти, шаролика групација у коју потпадају, на пример, Соња Бисерко и уредништво Печата, као и мањи број коментатора на НСПМ. (Споља гледано, томе је блиска и групација „напредних“ и „унапређених“ медија и аналитичара који ће бранити и оправдавати шта год власт учинила и шта год Александар Вучић рекао, али тога увек има и они нас тренутно не занимају.) Елем, ово друштво сматра да не треба слушати нити веровати ономе што говоре „преобучени радикали“, то јест, верују да је радикалски двојац „само променио длаку“, те да Николић и Вучић само вребају прилику да окрену леђа ЕУ и баце у наручје „мајнице Русије“. С тим да, разуме се, такав сценарио једни страшно прижељкују, док је он за друге права ноћна мора. Управо ових дана тај сценарио привидно добија на снази и уверљивости, без обзира што је, поштено говорећи, негде на граници између параноје, научне фантастике и политичке наивности. И ако, стицајем околности, наредних дана власт буде приморана да – бар привремено – одбије ову више него непристојну понуду из Брисела заговорници ове теорије ће доћи на своје и ни бог их више неће моћи убедити да то све није било већ унапред и „од почетка смишљено и режирано“.

А истина је, по обичају, негде између и мање је атрактивна од горњих теорија којима се сада не можемо бавити јер долазимо до, у овом тренутку, ипак кључног питања. Зашто онда наши „преговарачи“ нису до краја поклекли и јавно прихватили оно што је од њих захтевано, као што су то, на пример, на „невиђено“, били спремни да потпишу Вук Драшковић, Динкић, Чеда, Палма и већина српских аналитичара и новинара?

Свакако најмање због добронамерних и убедљивих аргумената зашто би прихватање било погубно, који су им понуђени у текстовима моје маленкости, Живадина Јовановића, као и других НСПМ аутора, мада вероватно ни ти аргументи нису били потпуно без одјека у неким деловима владајућег естаблишмента.

Такође, не нарочито ни због страха од масовних протеста и проблема које би овдашња

Није лако издати

Пише: Ђорђе Вукадиновић
понедељак, 08 април 2013 19:00

парламентарна или ванпарламентарна опозиција могла да им направи. ДСС је прилично пацификован, а и иначе им, ни у боље време, енергија, улица и протести нису били јача страна. А остали су, уз часне изузетке, довољно неатрактивни, компромитовани, контролисани или луди да би – сем баш каквим епохалним „божјим чудом“ – могли покренути неки озбиљнији талас. Плус што чињеница да је само за последњих десетак дана одржано или најављено најмање пет-шест одвојених манифестација („Никад граница“, „Наши“, „Двери“, „Образ“, студенти, СРС...) оставља сумњу или у памет или у намере барем неких од ових протестаната. Па чак и да се удруже сви поменути и непоменути, ствар би се можда само незнатно поправила, али тешко да би, рецимо, на улицу успели извући више од трећине или четвртине масе која се на загребачком тргу Бана Јелачића рутински окупи на протесту против увођења ћирилице у Вуковару, или приликом повратка хрватских генерала из Хага.

- Добро, и у чему је онда проблем? Изгледа у томе што, чак и после дугогодишње припреме, после толиког рада, грантова и пројеката на „промени националне парадигме“ и „промени свести“, убеђивања да је Косово ионако већ независно и да је то најбоље за све, дакле, после свега тога и деценијског рада на националној лоботомiji – изгледа, ипак, није лако издати. Поготово издати на Косову. Није лако издати тако огољено и безусловно, пред лицем савременика, предака и потомака. Поготово, издати без алибија и било какве видљиве и опипљиве компензације. И то је суштина.

Није лако потписати безусловну капитулацију, поготово након што је и Црква јавно изнела свој став, након што се огласио Путин и након што су Срби са севера јасно рекли да они ни по коју цену неће прихватити да буду изручени у надлежност Приштине.

Бриселски пријатељи овога пута, изгледа, нису хтели да оставе чак ни какав-такав алиби, чак ни намањи смоквин лист који би онда у здруженој медијској операцији про-западних лобиста и режимских агитатора био проглашен за „победу разума“, „реалистично решење“ и „болан компромис“ који „подједнако (не) задовољава обе стране“. Но, предлог је, авај, очигледно био толико сраман и лош – потпуно расформирање српских и успостава косовских институција, а све уз „поштовање устава и закона Косова“ – да није остављао ни милиметар простора за прихватање. „То ни Чеда Јовановић не би могао да потпише“, вајкао се у тренутку искрености један од

преговарача.

Али шта су они мислили и чему су се надали? Зар су мислили да су Империји милији и дражи од Бориса Тадића (који је ухапсио Ратка Младића), или Војислава Коштунице („победника над Милошевићем“, са којим су ратовали), па ће сада њима, Милошевићевим и Шешељевим наследницима, чинити уступке давати концесије које нису хтели да чине овим својим својевременим миљеницима? Не, господо. Они су вас на власт довели, или, хајде да то кажемо нешто блаже, барем дозволили да на власт дођете, само зато што сте дали обећање – или макар намигнули и „дали наговештај“ – да ћете по питању Косова бити ефикаснији и кооперативнији од Тадића (који је, опет, био кооперативнији од Коштунице, који је, макар у почетку, био кооперативнији од Милошевића – који је, узгред речено, такође повремено умео да буде врло кооперативан). И то је то. Ђинђић им је изручио Милошевића и маргинализовао Коштуницу, па опет, најблаже речено, нису ни прстом мрднули да га сачувају. Дугогодишњег љубимца Тадића су, после свих заслуга, пустили низ воду јер је, слично Ђинђићу, хтео да Косово дели, односно задржи под фактичком српском контролом макар северни део на ком Албанаца ионако практично нема, а остатак, без формалног признања, фактички препусти његовој судбини. Нису хтели ни да чују. И не желе да чују ни сада. Њих занима само безусловна капитулација, а не Тадићева каријера, Николићев образ или Вучићеви рејтинзи. Свакога ће подржати онда и онолико колико може да им користи и колико услуга је у стању да им „деливерује“.

На жалост, већина наших „лидера“ то схвати тек онда када одраде задатак, односно, када буду искоришћени и одбачени. А неки чак ни тада.

Па, опет – после свега и упркос свему – треба подржати сваки колико-толико озбиљан и државолики потез своје власти, ма колико он можда био невољан и изнуђен што сопственим претходним грешкама, што личним властодржачким интересом, или противничком бруталношћу. Рецимо, ја сам потпуно сигуран да би српски преговарачи прихватили споразум само да су Тачи и Брисел били макар мало великодушнији – на пример, да су дали мало веће надлежности „заједници српских општина“ – иако би то, у суштини, било и даље подједнако неприхватљиво и укључивало имплицитно признање косовске независности. Али су, авај, ту своју спремност тако очигледно демонстрирали и били у томе тако провидни и јадни да је друга страна спонтано почела да затеже и ускраћује чак и оно што је претходно можда и била спремна да им да. И тако су сада доведени до овог зида плача испред којег тренутно стоје, молећи, на једној страни, барем неку мрвицу надлежности за своју „заједницу општина“, а на другој, опет, очекујући од нас да се дивимо њиховој храбрости и јунаштву којим одолевају под спољним притисцима.

На сличан, објективан начин својевремено смо овде третирали и потезе свих претходних гарнитура и због тога често трпели неправедне, па и безобразне нападе. Ни тада ни сада нисмо веровали и не желимо да верујемо да је баш „све само глума и фол“. Ствари су сувише компликоване, а ситуација сувише тешка да бисмо јефтино и јалово сеирили над – ја верујем – бар донекле искреним мукама на којима су се нашле нове власти. Не без велике сопствене кривице и не без заслуге оних који су на власти били пре њих. Али, свеједно. Њихове свесне или несвесне заблуде, грешке и греси књиже се свима нама као држави и народу. И колективна су срамота. Чак и ако никада нисте гласали за „ове“ (или „оне“). Чак и ако нас с разлогом иритира њихово актуелно пренемагање око нечега што уопште не би смело бити предмет било какве дилеме. Чак и ако основано сумњамо да су неки од њих својим западним саговорницима обећавали да ће „решити Косово“. Чак и ако их презирете и ако вас изузетно иритирају лакеји и полтрони који се мотају око ногу и струка новог господара и испевају му оде типа „Човек који је рекао – НЕ“ и представљају га малтене као неко митолошко биће и „силу која се изненада појављује и решава ствари“.

Наравно да не заборављамо понижења која су нам приуштили претходних месеци, са границом, официрима за везу и лупетањем како је „замрзнути конфликт“ нешто најгоре што нам се може догодити и како нам „без ЕУ нема живота“. Свеједно. Не сме бити злобе и ликовања. Ово је само један корак, који може бити изузетно значајан, али исто тако може бити и само мали застој на путу без повратка. Постоје шансе и за једно и за друго. Јасно је, наравно, да они нису никакви „Обилићи“. Далеко су и од (историјских) Бранковића. Али се, изгледа, још увек, помало устручавају да буду баш отворени „квислинзи“. И можда – захваљујући стицају околности, одлучности Срба са севера КиМ, Владимиру Путину, апелу цркве и невидљивој моћи косовског предања – на крају то неће ни постати.

Оно што ме у овом тренутку највише брине јесте то што је била потребна тако велика и тако тешка артиљерија и активирање готово свих патриотских ресурса за једно тако мало и тако немушто „не“. Али свакако је чак и такво бледо, муљаво и немушто „не“ боље од „јуначке“ и брзе капитулације која нам се смешила – и опасност од које је сада барем привремено отклоњена.